

כיצד מנהלים שיחת משמעת משמעותית? (אליעזר יריב, 1996)

שיחה היא האמצעי הנפוץ והחשוב ביותר, שעומד לרשות המורה והמנהל לטיפול בהפרה של כללים. לרוב, השיחות מתקיימות כמו טקס - המורה "שופך" את כעסו, בעוד התלמיד מחכה שהבירור ייגמר. המפגש קצר והתוצאות דלות.

חשוב ששיחת משמעת תהיה שיחה משמעותית ותסייע להשיג **ארבע מטרות:**

א. בירור משותף של פרטי האירוע - העובדות מסייעות לשקול את המקרה בקור-רוח ולקבל החלטות נכונות.

ב. השיחה עוזרת לתלמיד להבין את מניעיו, לקחת אחריות למעשיו ולהתנהג להבא באורח יותר בוגר.

ג. תפקיד השיחה לפתור בעיה בלי להעניש או להטיף מוסר.

ד. הצלחת השיחה היא בתוצאותיה (ולא בעצם קיומה) - האירוע אינו נשנה עוד, התלמיד מתקן את דרכיו ומכפר על עוול שגרם.

מומלץ לבקש מהתלמיד לפני תחילת השיחה האישית, לשבת עם עצמו ולרשום על דף תשובה לשאלה מה בדיוק קרה? הכתיבה מסייעת לתלמיד לעשות עצירה ולשחזר את האירוע.

תנאי השיחה: חשוב שהשיחה תתקיים במקום שקט ולא בשיחת מסדרון.

שלבי השיחה:

1. פתיחה-

השיחה תמיד נפתחת בברכה, בכך המורה מעניק כבוד לתלמיד ולעצמו, משרה אווירה חיובית ונמנע מפתיחה תוקפנית.

2. הגדרת הבעיה ומטרת הדין-

המורה מסביר באופן ענייני ובלתי מאשים את נושא השיחה.

3. תיאור האירוע על-ידי התלמיד-

המורה מבקש מהתלמיד לספר מה קרה, מקשיב היטב ואינו משסע את דבריו, גם אם הם רצופים אי-דיוקים וסתירות.

4. בדיקת הרצף ואימות הפרטים-

המורה חובש את כובע המראיין ולומד עם התלמיד את הטקסט שהתלמיד כתב (תיאור האירוע). למשל, "למה אתה מתכוון שלא יכולת להתאפק?" "למה חשוב לך שיעיפו אותך?" וכיו"ב. מעבר לכך, המורה יקבל מידע יקר וחשוב להבנת התמונה המלאה, שכן פעמים רבות מתברר שהאירוע הנקודתי אינו אלא קצה קרחון של התנהלות חמורה הרבה יותר.

כשמדובר בעימות בין שני תלמידים, השוואת הגרסאות בצורה כתובה יכולה להחליף את ההתנצחות מילולית, ובמהלך השיחה ניתן לבקש מכל אחד מהם לסייע בפרשנות הטקסט של התלמיד השני ("אתה יכול להבין למה הוא כותב שהוא נפגע? כיצד היית מגיב במקרה כזה?").

5. אחד המפתחות החשובים ביותר להבנת סכסוכים ומציאת הדרך ליישב אותם הוא ההתייחסות אל הרגשות והמניעים למעשיהם של התלמידים. הרגשות מהווים את חומר הדלק, שמניע את ההתנהגות, והבעתם, נותנת לתלמיד הזדמנות אמיתית לפרוק כעסים ולערוך היכרות עם עצמו.

שיקוף הרגשות שהציפו את התלמיד באירוע, יסייעו לו להבין את מניעיו, לקחת אחריות למעשיו ולהתנהג להבא באורח יותר בוגר.

6. פתרון וסיכום-

אילו צעדים יכול התלמיד לנקוט כדי להיחלץ מהבעיה או למנוע הישנותה בעתיד. המורה מבקש ממנו להציע פתרונות ("מה אתה מציע לעשות עכשיו? איך נפתור את הבעיה? כיצד תוכל למנוע מקרים כאלה בעתיד?"). הפתרונות שהתלמיד מציע מבטאים את האחריות שהוא לוקח למימושם. לעתים צריך המורה להעלות הצעות משלו. בכל מקרה כדאי שיהיה שותף לפתרון ("החלטנו שבשבועיים הבאים אתה מתרחק מעמית. אני אשים לב שאתה עומד בהסכם").

השיח הרגשי יוצר תחושת קרבה, מחזק את הקשר עם התלמיד ומניע את התלמיד לקחת אחריות ולשנות את דרכיו.

